

Suvestinė redakcija nuo 2007-11-23 iki 2009-04-25

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [86-3714](#), i. k. 102301MISAK00000415

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL GRAŽUTĖS REGIONINIO PARKO APSAUGOS REGLAMENTO PATVIRTINIMO**

2002 m. rugpjūčio 10 d. Nr. 415
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 5 straipsnio 2 dalimi bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“ (Žin., 2002, Nr. [40-1484](#)) 1.2 punktu,

1. T v i r t i n u Gražutės regioninio parko apsaugos reglamentą (pridedama).
2. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje v a d o v a u t i s reikšminiais žodžiais: „saugomos teritorijos“, „valdymo sistema“.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2002 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 415

GRAŽUTĖS REGIONINIO PARKO APSAUGOS REGLAMENTAS**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Gražutės regioninio parko apsaugos reglamentas (toliau vadinama – Reglamentas) – tai teisės aktas, nustatantis specialius Gražutės regioninio parko apsaugos, projektavimo ir statybų jo teritorijoje reikalavimus bei tvarkymo ir naudojimo ypatumus.

2. Veiklą Gražutės regioniniame parke reglamentuoja Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos (Žin., 1992, Nr. [5-75](#)), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)), Lietuvos Respublikos miškų (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), Lietuvos Respublikos vandens (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. 36-1544), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)), Lietuvos Respublikos statybos (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)), Lietuvos Respublikos turizmo (Žin., 1998, Nr. [32-852](#); 2002, Nr. [123-5507](#)), Saugaus eismo automobilių keliais (Žin., 2000, Nr. [92-2883](#)) įstatymai ir kiti įstatymai; Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#)); Gražutės regioninio parko nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 490 (Žin., 1999, Nr. [39-1227](#)); statybos techniniai reglamentai, šis Reglamentas, kiti teisės aktai ir apsaugos sutartys, kurios gali būti sudaromos dėl veiklos apribojimų Gražutės regioniniame parke, konkrečių žemės, miško ir vandens telkinio naudojimo sąlygų nustatymo; Gražutės regioninio parko tvarkymo planas (planavimo schema), Gražutės regioninio parko dalių specialieji ar detalieji planai, gamtotvarkos ir paveldotvarkos planai, bendrieji planai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-564](#), 2007-11-07, Žin., 2007, Nr. 120-4924 (2007-11-22), i. k. 107301MISAK00D1-564

3. Kultūros paveldo objektams (nekilnojamosioms kultūros vertybėms), esantiems Gražutės regioniniame parke, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato kultūros paveldo objektų (nekilnojamųjų kultūros vertybių) apsaugos reglamentai.

4. Gamtos paveldo objektai (saugomi gamtiniai kraštovaizdžio objektai) ir jų teritorijos tvarkomi, remiantis Saugomų teritorijų įstatymu, Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis bei Saugomų gamtinių kraštovaizdžio objektų nuostatais pagal šių objektų gamtotvarkos projektus.

II. ŠIAME REGLAMENTE VARTOJAMOS SĄVOKOS

5. **Apžvalgos aikštelė (regykla)** – teritorija, skirta stebėti atsiveriančią panoramą, kurioje gali būti įrengtas į žemę besiremiantis statinys. Jame gali būti įrengti stebėjimui pritaikyti įrenginiai (žiūronai, teleskopai), mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai.

6. **Atokvėpio vieta** – trumpalaikiam poilsiui be nakvynės skirta teritorija greta pažintinių takų, rekreacinio prioriteto zonose ir kitose vietose. Joje įrengiami miško baldai, informacijai skirti statiniai ar įrenginiai (skydai, stendai, nuorodos).

7. **Buvusi sodyba** – sodyba, kurios buvimo faktas įrodytas istoriniais-archyviniais dokumentais ar teismo sprendimu.

8. **Istoriškai susiformavęs kultūrinis kraštovaizdis** – žmogaus veiklos sukurtas ir jo sambūvį su aplinka atspindintis kraštovaizdis, susiformavęs iki 20 a. vidurio.

9. **Kraštovaizdžio estetinė vertė** – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamas natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ar žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio apibūdinimas.

10. **Lankomi objektai** – skirti ir / ar pritaikyti lankymui paveldo objektai ir kiti saviti kraštovaizdžio kompleksai bei objektai, apžvalgos aikštelės (regyklos), atokvėpio vietos, poilsiavietės, paplūdimiai bei kiti visuomenės poreikiams skirti objektai.

11. **Mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai** – tvoros, informacijai skirti statiniai ar įrenginiai (skydai, stendai, nuorodos), informaciniai ženklai bei riboženkliai, laiptai, lieptai ir kt.

12. **Medinė valčių pastogė** – medinis statinys, įrengtas ant vandens telkinio kranto arba akvatorijoje, sujungtas su krantu ir skirtas laikyti ne daugiau kaip 5 valtims.

13. **Pažintinis takas** – ne platesnis kaip 4 m takas, skirtas pėstiesiems, bevariklio transporto priemonių naudotojams ar žirginiam turizmui, įrengtas siekiant sudaryti sąlygas susipažinti (aplankyti) su gamtos ir / ar kultūros paveldo objektais, savitais regionais bei reiškiniais, turintis informacijai skirtų mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių.

14. **Poilsiavietė** – laikinai apsisototi be nakvynės skirta teritorija, kurioje įrengti rekreaciniai įrenginiai, laužavietė, tualetas, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai.

15. **Rekreaciniai įrenginiai** – miško baldai, pavėsinės, stoginės, sporto ar laisvalaikio įrenginiai (laipynės, sūpynės ir kt.), persirengimo kabinos ir pan.

16. **Rekreaciniai pastatai** – ilgalaikiam (stacionariam) poilsiui skirti statiniai, statinių grupės, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio namai, sanatorijos, sveikatingumo kompleksai, kempingai, turizmo bazės, nakvynės paslaugų namai, jaunimo nakvynės namai).

17. **Stovyklavietė** – poilsiui su nakvyne skirta teritorija, pritaikyta palapinėms statyti, kurioje įrengti rekreaciniai įrenginiai, laužavietė, tualetas, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai. Joje sudaromos sąlygos higienos poreikiams tenkinti, atliekoms surinkti bei aktyviam poilsiui organizuoti.

18. **Tradicinė regiono architektūra** – etnografinė sričiai būdinga gyvenamosios ir kitos paskirties pastatų ir statinių architektūra bei teritorinė erdvinė struktūra, susiformavusi iki profesionaliosios architektūros atsiradimo.

19. **Visuomenės poreikiai saugomose teritorijose** – viešieji poreikiai, susiję su gyventojų bei lankytojų teise ir reikme turėti galimybes poilsiauti, susipažinti su vertybėmis saugomose teritorijose, gamtos ir kultūros paveldu.

20. **Vizualinė (regimoji) tarša** – kraštovaizdžio estetinę vertę mažinančių statinių (neišvaizdžių, nederančių kraštovaizdyje architektūriniu stiliumi) ar želdinių, užstojančių gamtos ir kultūros paveldo objektus, vaizdingas panoramas, atsiradimas vertingose ir vaizdingose teritorijose.

Kitos šiame Reglamente vartojamos sąvokos atitinka Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo, Statybos, Saugaus eismo automobilių keliais įstatymuose ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-564](#), 2007-11-07, Žin., 2007, Nr. 120-4924 (2007-11-22), i. k. 107301MISAK00D1-564

III. REGIONINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOS

21. Gražutės regioninio parko apsauga ir tvarkymas, veiklos reglamentavimas siejamas su teritorijos funkcinio prioriteto zonomis:

21.1. konservacinio prioriteto: Degučių, Dumblynės, Gražutės, Ligajų, Šalinėnų, Šavašos, Švento ir Veprio kraštovaizdžio, Antalieptės marių, Juodabrasčio, Šventosios ir Zalvo hidrografiniai, Beržinio, Palšinės ir Tetervinio telmologiniai draustiniai;

21.2. ekologinės apsaugos prioriteto: Antalieptės, Apiričio, Balinių, Beržyno, Bikėnų, Biržūnų, Čepeliškių, Daneikių, Degučių, Dūkšto, Girelės, Luodžio, Liminasėlio, Murmuliškių, Paberžuonės, Salako, Santakių, Senojo Dūkšto, Šunelės, Švento;

21.3. rekreacinio prioriteto: Bikėnų, Bružų, Degučių, Dumblynės, Ežeriškės, Gaideliškių, Luodžių, Marceliškių, Plavėjų, Tumiškės, Salako, Samavo, Skaidrio, Šiukščių, Uolio, Žagarinės;

21.4. ūkinio prioriteto: miškų – Degučių, Gražutės, Giteniškės, Gailiutiškės, Klimantiškių, Pagraužiškės, Paberžuonės, Salako, Trinkuškių, Tumiškės; žemės – Baravykų, Berčiūnų, Biržūnų, Daubariškių, Kaniūkų, Kloviškių, Liminų, Salako, Skeldų, Varniškių; vandens – Apiričio, Dūkšto, Luodžio, Uolio, Ūsto ežerų;

21.5. kitos (gyvenamosios) paskirties: Antalieptės, Degučių, Salako.

22. Gražutės regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme) išskiriamos kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kuriose teritorijos naudojimas ir apsauga reguliuojama pagal tipinius apsaugos reglamentus.

23. Gražutės regioniniame parke taikomi:

23.1. reikalavimai veiklai visose regioninio parko funkcinio prioriteto zonose reglamentuoti;

23.2. papildomi reikalavimai veiklai atskirose regioninio parko funkcinio prioriteto zonose reglamentuoti.

IV. REIKALAVIMAI VEIKLAI VISOSE REGIONINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE REGLAMENTUOTI

24. Statiniai Gražutės regioniniame parke projektuojami, statomi ar rekonstruojami, atsižvelgiant į vietovės kraštovaizdžio ypatumus bei tradicinės regiono architektūros savitumus, paveldo objektų apsaugos reikalavimus, siekiant:

24.1. išlaikyti gamtinio bei istoriškai susiformavusio kraštovaizdžio, gamtinių ir kultūrinių kompleksų bei objektų vertės požymius;

24.2. išsaugoti bendrą kraštovaizdžio struktūrą ir jo estetinę vertę, erdvinį raiškumą ir raiškius reljefo bei hidrografinio tinklo elementus;

24.3. išlaikyti tradicinės regiono architektūros pobūdį: formas, spalvas ir dydžius, formuoti rekreacinių ir gyvenamųjų vietovių estetinį vaizdą.

25. Naujos sodybos, įskaitant ir ūkininko ūkio sodybas, projektuojamos ir statomos tik regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme) ir bendrojo planavimo dokumentuose nurodytose teritorijose.

26. Rengiant detalų planą arba rengiant statybos projektus buvusioms sodyboms atkurti, vietos pastatams statyti gali būti parinktos kitose vietose, nei jie stovėjo anksčiau, tačiau visais atvejais nepažeidžiant vertingų kraštovaizdžio elementų, taip pat laikantis 24 punkte išdėstytų reikalavimų. Kitose vietose ne miško paskirties žemėje pastatai gali būti statomi ir tuo atveju, kai buvusiose negalima statyti dėl inžinerinių tinklų, susiformavusių želdinių, pasikeitusio kraštovaizdžio ar vandens telkinio kranto linijos.

27. Rekonstruojant esamas ir rengiant naujas žemos įtampos elektros perdavimo linijas, rekomenduojama jas tiesti požeminiais kabeliais.

28. Inžinerinė infrastruktūra (komunikacijos, keliai, privažiavimai, statiniai) projektuojama ar įrengiama, kuo mažiau keičiant kraštovaizdžio pobūdį bei neteršiant aplinkos. Projektuojant ar rekonstruojant kelius, parko tvarkymo plane (planavimo scheme) numatytus naudoti autoturizmui, gerinant kelių dangą išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai, kt.).

29. Projektuojant lengvųjų automobilių ir autobusų stovėjimo aikšteles, didesnes kaip 500 m² ploto, turi būti numatytos želdinių juostos, skaidančios aikšteles mažesnėmis dalimis.

30. Gražutės regioninio parko miškuose, išskyrus rekreacinio prioriteto zonų miškus, formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra: įrengiami pažintiniai pėsčiųjų, dviračių, turizmo takai, apžvalgos aikštelės (regyklos), atokvėpio vietos, panaudojant mažuosius kraštovaizdžio elementus ir išsaugant natūralią gamtinę aplinką.

31. Gražutės regioniniame parke esančiose sodybose, išskyrus gyvenamąsias zonas, įvertinant kraštovaizdžio bei gamtos ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, statomi ir rekonstruojami gyvenamieji namai bei jų priklausiniai, laikantis statybos techninių reglamentų ir šių sąlygų:

31.1. viename žemės sklype, ne mažesniame kaip 3 ha, galima formuoti tik vieną sodybą su vienu gyvenamuoju namu ir priklausiniais. Neleidžiama statyti sublokuotų gyvenamųjų namų, išskyrus gyvenamąsias zonas;

31.2. nauji gyvenamieji namai statomi ne aukštesni kaip 8 m (išskyrus kitos (gyvenamosios) paskirties zonas). Aukštis skaičiuojamas nuo pastatu užstatomo žemės paviršiaus ploto nuolydžio vidurkio iki stogo kraigo;

31.3. bendras sklypo užstatymo plotas (išskyrus konservacinio prioriteto funkcines zonas) negali viršyti 600 m², nustatant, kad iš jų gyvenamuoju namu užstatomas plotas negali viršyti 120 m²;

31.4. pastatų statybai ir apdailai naudojamos tradicinės statybinės ir apdailos medžiagos (medis, akmuo, plytos, išskyrus baltas silikatinės; stogo dangai – čerpės, nendrės, gontai, medinės lentelės, skiedros, šiaudai);

31.5. pastatus (jų sienas, stogus) rekomenduojama dažyti etnografiniam regionui būdingomis spalvomis (žalia, ruda, geltona, pilka).

32. Negalima projektuoti ir statyti naujų sodybų Antalieptės marių hidrografiniame, Ligajų kraštovaizdžio draustiniuose ir Santakių (Skeldų pusiasalis) ekologinės apsaugos zonoje.

33. Mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

33.1. tvorų pobūdis, dydžiai ir medžiagos numatomos techniniuose projektuose, atsižvelgiant į kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kurioje yra planuojama teritorija, reikalavimus bei aptveriamų pastatų stilių. Paveldo objektams aptverti nustatomos specialios sąlygos, naudojamos autentiškos arba imituojančios autentiškas medžiagas ir formas;

33.2. leidžiama aptverti sodybas ne aukštesnėmis kaip 1,5 m aukščio perregimomis ažūrinėmis tvoromis (vielos, virbų, tašelių, metalo juostų, karčių, vytelių ir kt.) be cokolių;

33.3. neleidžiama užtvirti rekreacinių teritorijų – paežerių, paupių, apžvalgos aikštelių ir pravažiavimų bei praėjimų į juos, pažintinių takų ir kelių, saugomų atvirų kraštovaizdžio erdvių, užstatyti ar kitaip riboti Gražutės regioninio parko lankymą;

33.4. neleidžiama aptverti miškų, išskyrus atvejus, kai būtina atkurti iškirstus ar kitaip pažeistus medynus, kitus gamtos išteklius;

33.5. vandens telkinių pakrantėse gali būti įrengti mediniai lieptai ir tilteliai iki 15 m ilgio nuo vandens telkinio kranto, bet išsikišę į akvatoriją ne daugiau kaip 2 m už meldų ar nendrių augimo ribos ir ne didesni kaip 30 m² ploto;

33.6. prie vandens telkinių, esančių rekreacinio prioriteto zonose, gali būti įrengiamos medinės valčių pastogės, skirtos laikyti ne daugiau kaip 5 valtimis;

33.7. užrašai reklamos skyduose, stenduose, nuorodose rašomi valstybine kalba ar kitomis kalbomis, tik suderinus su Gražutės regioninio parko direkcija;

33.8. draudžiama informacijos ir reklamos skydus, standus kabinti ar kitaip tvirtinti ant medžių, gamtos ir kultūros paveldo objektų, įrengti juos paminklų vizualinės apsaugos zonose, nesuderinus su regioninio parko direkcija.

34. Buvusių žemės ūkio įmonių pastatus ir buvusius karinės paskirties statinius, ypač esančius draustiniuose, ekologinės apsaugos bei rekreacinio prioriteto zonose, prie pažintinių takų, regyklų bei lankomų objektų, gyvenviečių vizualinėje aplinkoje, rekomenduojama griauti arba perstatyti į atitinkančius regioninio parko steigimo tikslus bei architektūrinius reikalavimus pastatus, reikalingus visuomenės poreikiams.

34¹. Regioniniame parke draudžiama statyti, laikyti ir naudoti vagonėlius ir kilnojamuosius objektus/įrenginius (namelius, konteinerius, nebenaudojamas transporto priemonės, sandėliukus, garažus, bitininkų/sodininkų vagonėlius/namelius), išskyrus Statybos įstatyme, kituose teisės aktuose numatytus atvejus ir teisės aktų nustatyta tvarka masiniams renginiams naudojamus laikinus statinius, objektus ir įrenginius.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-564](#), 2007-11-07, Žin., 2007, Nr. 120-4924 (2007-11-22), i. k. 107301MISAK00D1-564

34². Regioniniame parke draudžiama važinėti ne keliais, ne keliuose statyti ar kitaip eksploatuoti motorines transporto priemones (įskaitant dvirates, trirates ir keturrates savaeiges

transporto priemonės), išskyrus specialiąsias transporto priemones, žemės ir miškų ūkio techniką, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-564](#), 2007-11-07, Žin., 2007, Nr. 120-4924 (2007-11-22), i. k. 107301MISAK00D1-564

V. PAPILDOMI REIKALAVIMAI VEIKLAI KONSERVACINIO PRIORITETO FUNKCINĖSE ZONOSE (DRAUSTINIUOSE) REGLAMENTUOTI

35. Gražutės regioninio parko Antalieptės marių hidrografiniame, Degučių, Ligajų, Švento kraštovaizdžio draustiniuose naujų sodybų statyba draudžiama, išskyrus statinius, reikalingus draustinių steigimo ir veiklos tikslams įgyvendinti.

36. Rengiant detaliuosius etnografinių požiūriu vertingų miestelių bei kaimų, išlaikiusių senąją struktūrą ir architektūrą, planus, išsaugoti susiklosčiusios planinės ir erdvinės struktūros, vertingų gamtos ar kultūros elementų, numatyti būdus jiems išryškinti ar atkurti prarastiems.

37. Pažintiniai takai, apžvalgos aikštelės (regyklos) gali būti įrengiamos vietose, nustatytose Gražutės regioninio parko tvarkymo plane (planavimo schemeje), draustinių tvarkymo planuose bei kituose saugomų teritorijų planavimo dokumentuose.

38. Gražutės regioninio parko draustiniuose statomiems statiniams taikomi šie reikalavimai:

38.1. esamose ir buvusiose sodybose, taip pat sodybose, numatytose Gražutės regioninio parko tvarkymo plane ir draustinių tvarkymo planuose projektuojami ir statomi ne aukštesni kaip vieno aukšto su mansarda gyvenamieji namai ir vieno aukšto priklausiniai, išskyrus atvejus, kai reikia atkurti bei tvarkyti draustinyje esančius kultūros paveldo objektus (nekilnojamąsias kultūros vertybes) arba, kai reikia atkurti, formuoti buvusio (iki 1940 m.) užstatymo charakterį, pastatyti apžvalgos ar miškų priešgaisrinio stebėjimo bokštą;

38.2. gyvenamųjų namų aukštis iki pastatų karnizo – 4 m, iki kraigo – 8 m (aukštis skaičiuojamas nuo pastato užstatomo ploto žemės paviršiaus nuolydžio vidurkio);

38.3. bendras sodybos užstatymo plotas negali viršyti 300 m²;

38.4. neleidžiama plėsti esamų rekreacinių pastatų ir kompleksų.

39. Draustiniuose esamas sodybas leidžiama pritaikyti kaimo turizmui ir lankytojams aptarnauti, puoselėjant ir skleidžiant regiono etnografinės tradicijas.

40. Išekspluatuotus nerūdinių statybinių medžiagų karjerus ir durpynus rekultivuoti taikant priemones, atitinkančias draustinio steigimo tikslus (įveisiant miškus, įrengiant vandens telkinius, atkuriant pievų ir pelkių bendrijas), biologinės įvairovės apsaugos bei gausinimo reikalavimus.

VI. PAPILDOMI REIKALAVIMAI VEIKLAI EKOLOGINĖS APSAUGOS PRIORITETO FUNKCINĖSE ZONOSE REGLAMENTUOTI

41. Esamose sodybose neartinant užstatymo linijos prie paviršinio vandens telkinio galima rekonstruoti esamus pastatus ar statyti naujus vietoj buvusiųjų, ne aukštesnius kaip 8 m nuo žemės paviršiaus iki namo kraigo.

42. Paveldo objektų (saugomų kraštovaizdžio objektų) teritorijose, jų apsaugos zonose neleidžiama statyti statinių, užstojančių paveldo objektus, trukdančių juos apžvelgti nuo pagrindinių priėjimų, pažeidžiančių jų raiškumą, didinančių teritorijos vizualinę (regimąją) taršą.

VII. PAPILDOMI REIKALAVIMAI VEIKLAI REKREACINIO PRIORITETO FUNKCINĖSE ZONOSE REGLAMENTUOTI

43. Rekreacinio prioriteto zonose gali būti išskiriamos intensyvaus ir ekstensyvaus rekreacinio naudojimo tvarkymo teritorijos.

44. Rekreacinio prioriteto zonose esamas sodybas rekomenduojama rekonstruoti į rekreacinius pastatus.

45. Intensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijose (rekreacinės paskirties žemėje), rekreacinės funkcijos prioriteto miesteliuose ir kaimuose galima rekreacinių įrenginių ir pastatų statyba, jeigu tai numatyta Gražutės regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme).

46. Rekreacinio prioriteto zonose plėtojama tik poilsio ir turizmo infrastruktūra. Jose negalima bloginti rekreacinių išteklių kokybės, naikinti kraštovaizdžio estetinio potencialo, projektuoti ir statyti su rekreacija nesusijusių pastatų bei įrangos.

47. Rekreacinė infrastruktūra kuriama rekreacinio prioriteto zonose, pradėtos urbanizuoti teritorijose, neplečiant rekreacinių statinių statybos gamtinį pobūdį išlaikiusiame kraštovaizdyje, neplanuojant statyti naujų didelių (daugiau nei 50 vietų) rekreacinių pastatų. Rekreacinių pastatų statyba ribojama Bružų, Degučių, Plavėjų, Šiukščių rekreacinio prioriteto zonose.

48. Projektuojami ir statomi ne aukštesni kaip 2 aukštų su mansarda rekreaciniai pastatai, išskyrus atvejus, kai reikia atkurti bei tvarkyti kultūros paveldo objektus (nekilnojamąsias kultūros vertybes) arba kai reikia įrengti apžvalgos bokštą. Projektuojant ir statant statinius, privaloma laikytis šių reikalavimų:

48.1. rekreacinių pastatų talpumas gali būti didinamas plečiant esamas bei rekonstruojant senas sodybas rekreacinio prioriteto kaimuose (rekreacinio prioriteto, gyvenamosiose, ūkinio prioriteto zonose);

48.2. rekreacinio prioriteto zonose, įskaitant miškus, įgyvendinamos sanitarinių-higieninių ir estetinių savybių gerinimo, reginių formavimo bei medynų atsparumo didinimo priemonės;

48.3. miško parkai kuriami Gražutės regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme) numatytose vietose, įrengiant jiems būtiną rekreacinę infrastruktūrą;

48.4. autoturizmui pritaikomi esami bendro naudojimo keliai ir miško bei lauko keliai, įrengiant specialius pažintinius autoturizmo maršrutus;

48.5. pagal galimybes formuojamos teritoriškai atskiros turizmo (vandens, auto, dviratininkų ir pėsčiųjų) sistemos;

48.6. turistinių trasų tinklas kuriamas taip, kad būtų sudarytos galimybės pasiekti visus svarbiausius lankomus Gražutės regioninio parko objektus.

49. Gamtinė aplinka rekreaciniais interesams pertvarkoma minimaliai. Gražutės regioninio parko rekreacinio prioriteto zonose nustatomos šios teritorijų tvarkymo veiklos sąlygos ir apribojimai:

49.1. vykdomi darbai, didinantys vietovės estetinį potencialą, naudojamos specialios kraštovaizdžio architektūros priemonės;

49.2. gerinamos vietovės eksponavimo galimybės;

49.3. intensyvinamas želdinimas teritorijose, kuriose vyrauja žemės ūkio naudmenos;

49.4. vandens telkiniai ar jų dalys naudojamos, formuojant aplinką numatytoms vandens rekreacijos rūšims;

49.5. įrengiami reikalingi šuolių į vandenį ir paplūdimio įrenginiai, techniniai kompleksai bei rekreaciniam naudojimui paruošiama pakrantė;

49.6. išekspluatuotus nerūdinių statybinių medžiagų karjerus ir durpynus rekomenduojama rekultivuoti pritaikant visuomenės poreikiams (įrengiant vandens telkinius, sodinant miškus, kt.).

50. *Neteko galios nuo 2007-11-23*

Punkto naikinimas:

Nr. [D1-564](#), 2007-11-07, Žin. 2007, Nr. 120-4924 (2007-11-22), i. k. 107301MISAK00D1-564

VIII. PAPILDOMI REIKALAVIMAI VEIKLAI KITOS (GYVENAMOSIOS) PASKIRTIES FUNKCINĖSE ZONOSE REGLAMENTUOTI

51. Rengiant detaliuosius miestelių bei kaimų planus, būtina laikytis šių planavimo nuostatų: neplėsti Gražutės regioninio parko miestelių ir kaimų, išskyrus esančius gyvenamosiose ar ūkinėse zonose. Jų urbanistiniai-architektūriniai ir inžinerinės įrangos klausimai sprendžiami, rengiant detaliuosius planus pagal specialiuosius reikalavimus, nustatytus gyvenamajai ar ūkinei zonai.

52. Esamose gyvenvietėse galima didinti namų valdų skaičių. Gyvenamieji namai statomi esamose ir buvusiose sodybose, rekonstruojant esamas sodybas ir pastatus. Gyvenviečių plėtra

diferencijuojama pagal Gražutės regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme) nustatytą jų reglamento tipą.

53. Namų valdose, esančiose Gražutės regioninio parko gyvenamosiose zonos, įvertinant kraštovaizdžio bei gamtos ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, statomi ir rekonstruojami gyvenamieji namai bei jų priklausiniai, laikantis galiojančių statybos techninių reglamentų.

54. Esamos ir buvusios sodybos, taip pat sodybose, numatytose Gražutės regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme) projektuojami ir statomi ne aukštesni kaip dviejų aukštų su mansarda gyvenamieji namai ir priklausiniai, išskyrus atvejus, kai reikia atkurti bei tvarkyti kultūros paveldo objektus (nekilnojamas kultūros vertybes) arba kai reikia atkurti, formuoti buvusio (iki 1940 m.) užstatymo charakterį, pastatyti apžvalgos ar kitos paskirties bokštą.

55. Gyvenamieji namai gali būti statomi dviejų aukštų su mansarda, jų aukštis iki pastato karnizo – 7 m, iki kraigo – 12 m (aukštis skaičiuojamas nuo pastato užstatomo ploto žemės paviršiaus vidurkio), priklausiniai gali būti statomi ne aukštesni kaip 7 m.

56. Visuose miesteliuose gali būti įrengiami šiuolaikinę technikos lygį atitinkantys inžineriniai tinklai, gerinama kelių, gatvių, aikščių bei kiemų paviršiaus danga. Prioritetas teikiamas inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį miestelio vaizdą bei esamą kraštovaizdžio pobūdį.

IX. PAPILDOMI REIKALAVIMAI VEIKLAI ŪKINIO PRIORITETO FUNKCINĖSE ZONOSE REGLAMENTUOTI

57. Žemės ūkio ir miškų ūkio prioriteto funkcinėse zonos esančiose sodybose galima atstatyti gyvenamuosius namus ar priklausinius vietoj buvusiųjų bei rekonstruoti esamus gyvenamuosius namus bei priklausinius.

58. Žemės ūkio ir miškų ūkio prioriteto funkcinėse zonos galima statyti ryšio-priešgaisrinius stebėjimo bokštus bei miško ūkio ir žemės ūkio veiklai reikalingus statinius vietoje, numatytose regioninio parko tvarkymo plane (planavimo scheme).

X. SKATINAMA VEIKLA

59. Gražutės regioniniame parke skatinama:

59.1. veikla, išsauganti ir išryškinanti kraštovaizdžio įvairovę;

59.2. miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas, didinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius medynus;

59.3. miškų sodinimas nuskurdintose agrarinėse teritorijose, esančiose gamtinio karkaso elementuose. Želdinių juostomis ar grupėmis rekomenduojama skaidyti plačius intensyvios žemdirbystės laukus arba želdinti ribas tarp ūkininkų sklypų;

59.4. pažeistų kraštovaizdžio kompleksų bei objektų atkūrimas: Salako žvyro karjero, Liminėlio durpyno rekultivacija ir Biržūnų sąvartyno likvidavimas;

59.5. gamtos ir kultūros paveldo objektų tyrimas, ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo bei panaudojimo būdų, taip pat naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas;

59.6. gamtos ir kultūros paveldo objektų, kraštovaizdžio ir biologinės įvairios apsaugos propagavimas, siekiant suinteresuoti objektų savininkus, valdytojus ir naudotojus vertybių apsauga, pritraukti Gražutės regioninio parko lankytojus, sukuriant galimybę gauti papildomų pajamų;

59.7. specialių apžvalgos bokštų įrengimas ir naudojimas pagal nustatyta tvarka parengtus projektus;

59.8. pažintinio turizmo organizavimas, prioritetą teikiant vandens, autoturizmo, dviračių, pėsčiųjų turizmui. Žiemos sezono metu pažintinių takų bei jų įrangos panaudojimas slidžių turizmui;

59.9. poilsiaviečių įrengimas rekreacinio prioriteto zonos, kitose teritorijose planavimo dokumentuose (planavimo scheme, specialiuosiuose planuose) nustatytose vietose;

59.10. rekreacinės infrastruktūros kūrimas, mokomųjų ir pažintinių takų projektavimas ir įrengimas;

59.11. skansenų (muziejų po atviru dangumi) įrengimas;

59.12. etnokultūros, tradicinės kaimo gyvensenos puoselėjimas, kaimo turizmo, rekreacinio verslo plėtra nustatytose vietose, patalpų Gražutės regioninio parko lankytojams apgyvendinti nuoma.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-564](#), 2007-11-07, Žin., 2007, Nr. 120-4924 (2007-11-22), i. k. 107301MISAK00D1-564

Dėl aplinkos ministro 2002 m. rugpjūčio 10 d. įsakymo Nr. 415 "Dėl Gražutės regioninio parko apsaugos reglamento patvirtinimo" pakeitimo